KALMÁR LÁSZLÓ (1905–1976)

Augusztus 2-án, 71 éves korában váratlanul elhunyt Kalmár László Kossuth- és Állami díjas akadémikus, a József Attila Tudományegyetem nyugalmazott egyetemi tanára, a Bolyai János Matematikai Társulat és a Neumann János Számítógéptudományi Társaság tiszteletbeli elnöke, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Matematikai Választmányának elnöke. Fájdalmas, pótolhatatlan veszteség érte a magyar matematikus társadalmat, hiszen Kalmár professzor hatalmas energiájából arra is tellett, hogy szinte élete utolsó pillanatáig a matematikai közélet minden területén tevékenyen dolgozzon.

Ha röviden és tömören akarjuk összefoglalni Kalmár László matematikai és pedagógiai munkásságát, akkor keresve sem találhatnánk jobb jellemzést, mint azt, amit Péter Rózsa akadémikus írt róla, amikor 50. születésnapja alkalmából ismertette munkásságát: „Ha valaki az utolsó évtizedek magyar matematikájáról akarna tanulmányt írni, egyik fő forrása Kalmár levelezése lehetne: a legkülönbözőbb területeken dolgozó matematikusok fordultak hozzá kérdéseikkel és kaptak tőle munkájukat előbbre segítő feleletet. Hozzáfordultak, mert tudták, hogy matematikus egyéniségének legfőbb vonásai: a matematika egész területének világos áttekintése, nemcsak terjedelmében, hanem mélységében is, és szinte egyedülálló pedagógiai érzék."

Széles körű munkásságából két olyan területet emelünk ki, amelyen hatása döntő volt. A matematikai logika terén elért alapvető eredményeit ma is tankönyvek és monográfiák idézik, a témakör hazai művelői kivétel nélkül közvetlenül vagy közvetve Kalmár tanítványának vallják magukat. Hazánkban elsőként ismerte fel a számítástechnika fontosságát. Fáradhatatlanul munkálkodott a számítástudományi szakemberképzés hazai megszervezésén, a számítástechnikai kultúra elterjesztésén. Példát mutatott azzal is, hogy a legkülönbözőbb területeken foglalkozott a matematika alkalmazásával is.

Mint vérbeli pedagógus, állandóan figyelemmel kísérte a matematika oktatásának kérdéseit, mindig kiállt az új, a korszerű módszerek mellett. Ő maga is sok előadást tartott középiskolás tanároknak, diákoknak. E lap hasábjain 1950-ben megjelent „Bizonyítsuk be Csebisev tételét!" című sorozata ma is mintául szolgál, hogyan kell egy matematikai problémát olyan feladatsorozat formájában feldolgozni, amelynek nyomán könnyűvé válik a látszólag nehéz, mély eredményhez való elérés is.

A legkisebbekkel is szívesen foglalkozott. Éveken keresztül nagy szeretettel vett részt a Kis Matematikus Baráti Körök Országos Versenyének irányításában. A lap olvasói közül is biztosan többen emlékeznek a fehér hajú, örökmozgó Laci bácsira, aki Csillebércen vagy Zánkán kedves mosollyal, biztató szavakkal gratulált a verseny győzteseinek és helyezettjeinek.

Ez év júliusában Baján, a Rátz László Vándorgyűlésen még szokásos csevegő stílusában beszélt a matematika oktatása terén szerzett tapasztalatairól, tanácsairól, további terveiről. Fájdalmas és szinte hihetetlen, hogy a még ekkor is fiatalos energiájú, tervektől, további tennivalóktól fűtött Kalmár László nincs többé.

A „Tiszatáj" c. folyóirat ez év áprilisi számában megjelent, Kalmár Lászlóval készített interjúból idézzük: „A matematikai logika kutatás meg a számítástudományi képzés annak példája, hogy egész életemben szívesen harcoltam azért, amiről azt tartottam, hogy igaz ügy. A fiatalok elé is ezt tárom példaképül: ha valamiről azt hiszitek, hogy igazatok van, minden gáncsoskodás ellenére csináljátok, a jövő igazolni fog benneteket."